

«مطالعات جامعه‌شناسی»

سال نهم، شماره سی و سوم، زمستان ۱۳۹۵

ص ص ۲۴-۷

نقش سرمایه اجتماعی در شادی جوانان

(مورد مطالعه دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی تهران مرکز)

دکتر امیرمسعود امیرمظاهری^۱

منا فخاریان^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۸/۱۹

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۳۹۵/۱۰/۲۳

چکیده

مقایسه وضعیت ایران از نظر شادی با کشورهای دیگر حاکی از سطح پایین شادکامی و نشاط است و کشورهای شادتر نیز طبق بررسی‌ها امتیاز بالاتری در شاخص‌های سرمایه اجتماعی دارند. از این رو هدف اصلی این مقاله شناخت نقش سرمایه اجتماعی در شادی جوانان می‌باشد. روش پژوهش اسنادی و پیمایشی و ابزار گردآوری داده‌ها نیز پرسشنامه است. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی تهران مرکز است و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۴۰۰ نفر انتخاب گردید. روش نمونه‌گیری طبقه‌ای بوده و بر اساس طبقه رشته، دانشجویان به سه رشته علوم اجتماعی، علوم تربیتی و روان‌شناسی تقسیم شدند. چارچوب نظری نیز تلفیقی از دیدگاه‌های گیدنز، دورکیم، پاتنام، کلمن و بوردیو می‌باشد. یافته‌ها نشان دادند بین متغیرهای اعتماد اجتماعی (سنتی و مدرن)، ارتباط اجتماعی (سنتی و مدرن)، مشارکت سنتی و شادی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، اما متغیر مشارکت اجتماعی مدرن با شادی رابطه‌ای ندارد. مطابق با نتایج تحلیل مسیر دو متغیر ارتباط مدرن و سنتی تاثیر مستقیم بر شادی دانشجویان دارند و سایر متغیرها به طور غیرمستقیم بر شادی تاثیر دارند؛ هم‌چنین متغیرهای مستقل توانسته‌اند ۲۹/۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین کنند.

واژگان کلیدی: شادی، سرمایه اجتماعی سنتی و مدرن، اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی و ارتباط اجتماعی.

۱. استادیار گروه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز- ایران (نویسنده مسئول).

E-mail: a.amirmazaheri@gmail.com

۲. دانش‌آموخته کارشناسی‌ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز- ایران. E-mail: mona1228.f@gmail.com

مقدمه

شاد بودن یکی از ضروریات زندگی انسان است که نه تنها بر روی سلامتی و طول عمر انسان تاثیر دارد بلکه به او انگیزه شرکت در فعالیت‌های اجتماعی را می‌دهد و عملکرد او را نیز بهبود می‌بخشد. بر اساس نتایج پژوهش‌های انجام شده در زمینه خوشبختی و نشاط، از نظر ۵۰ درصد مردم احساس شادکامی و نشاط مهم‌ترین مسئله زندگی به شمار می‌رود. از سال ۲۰۰۰ به بعد در نگاه سازمان ملل برای تعیین سطح توسعه‌یافتگی کشورها متغیرهای نشاط، امید به آینده، خشنودی و رضایت‌مندی افراد جامعه نیز به عنوان یک متغیر کلیدی وارد محاسبات شده است. به این صورت که اگر مردم یک جامعه احساس نشاط، خشنودی و رضایت‌مندی نکنند نمی‌توان آن جامعه را توسعه‌یافته قلمداد کرد که این نشانه اهمیت شادی و نشاط می‌باشد (صفری شالی، ۱۳۸۷؛ به نقل از محمدی‌راد، ۱۳۹۱: ۳). در واقع رضایت و شادی مردم نشان می‌دهد که آن کشور توانسته رفاه و آرامش مورد نیاز را برای اعضای خود فراهم کند. بنا به تعریف وینهون (۱۹۹۸) شادکامی به قضاوت فرد از درجه یا میزان مطلوبیت کیفیت زندگی اطلاق می‌شود. به عبارت دیگر شادکامی به این معناست که فرد چگونه از زندگی خود لذت می‌برد (Toulabi et al, 2013: 691-692).

بررسی‌ها حاکی از رتبه پایین ایران در میان کشورهای دیگر از نظر شادی و نشاط هستند. به عنوان مثال «بر اساس پیمایش ارزش‌های انگل‌هارت^۱ در مورد شادمانی، جایگاه ایران از بین ۶۹ کشور به لحاظ سطح شادمانی ۶۱ است، این موضوع با توجه به جوان بودن جمعیت کشور اهمیت بیشتری می‌یابد چرا که مطابق با آمارهای رسمی ۶۵ درصد جمعیت کشور، جمعیت زیر ۳۰ سال هستند» (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۰؛ خادمیان و دیگری، ۱۳۹۱: ۱۱۱).

از سوی دیگر در دهه‌های اخیر در کنار انواع دیگر سرمایه (فرهنگی، انسانی و اقتصادی) نوع جدیدی از آن با عنوان سرمایه اجتماعی مطرح شده که اهمیتی ویژه یافته است. سرمایه اجتماعی از دیدگاه پاتنام ویژگی‌هایی از سازمان اجتماعی چون اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها است که می‌تواند کارایی جامعه را از طریق تسهیل کنش‌های تعاونی بهبود دهند. بسیاری بر این باورند که سرمایه اجتماعی نقش پررنگ و عمده‌ای در شادی و نشاط جامعه دارد و برخی بر این باورند که این نقش بیش از انواع دیگر سرمایه است. از جمله ریچاردز که «به باور او سرمایه اجتماعی بیش از سرمایه انسانی (سطح تحصیلات، درآمد و موقعیت اجتماعی فرد) بر میزان شادکامی افراد جامعه تاثیر می‌گذارد. او سرمایه اجتماعی را چگونگی شبکه روابط اجتماعی، دوستی‌ها، احساس کنترل شخصی و اعتماد اجتماعی می‌داند» (قاسم‌زاده، ۱۳۹۰: ۴). سایر پژوهش‌ها نیز رابطه سرمایه اجتماعی و شادی را نشان می‌دهند. از جمله دولان و همکاران^۲

^۱ Ronald Inglehart

^۲ Dolan et al.

(۲۰۰۸) که در مروری بر بیش از ۱۰۰ پژوهش، اعتماد را توسط یک تنوع روشی از قبیل اعتماد بیشتر به دیگران و اعتماد به نهادهای عمومی اندازه‌گیری کردند و نشان دادند که قویا با شادی رابطه دارد (اکبرزاده و همکاران، ۱۳۹۲: ۷۴). لیونگ و همکاران^۱ نیز در پژوهش خود با هدف بررسی نقش سرمایه اجتماعی در شادی مردم، نشان دادند که یک شبکه اجتماعی قوی با دوستان عاملی مهم در رابطه با شادی یک فرد است. به علاوه داشتن ارتباطات بیشتر یک شخص به طور مثبتی با شادی او رابطه دارد. تاو و داینر^۲ (۲۰۰۷) نیز نشان داده‌اند که کشورهای شادتر امتیاز بالاتری در اعتماد تعمیم‌یافته، حضور داوطلبانه در گروه‌ها و گرایش‌های دموکراتیک‌تر به دست آورده‌اند (لیونگ و همکاران، ۲۰۱۰: ۱۰؛ کسبیر و دیگری، ۲۰۰۸: ۱۲۱؛ به نقل از همان).

این در حالی است که پژوهش‌ها گویای کاهش سرمایه اجتماعی به ویژه در میان جوانان طی چند دهه اخیر هستند که می‌تواند فرصت برخورداری از جمعیت جوان را به تهدیدی جدی تبدیل سازد (دینی ترکمانی، ۱۳۸۵: ۱۴۷؛ شبانی و همکاران، ۱۳۸۸: ۵۸-۵۷، نقل به مفهوم). بنابراین با توجه به ضعف سرمایه اجتماعی و سطح پایین شادی در جامعه و اهمیتی که سرمایه اجتماعی در بروز و حفظ آن دارد این پژوهش درصدد است به بررسی نقش سرمایه اجتماعی در شادی دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی تهران مرکز بپردازد. سوال اصلی آن است که سرمایه اجتماعی تا چه حد در شادی جوانان موثر است؟

سرمایه اجتماعی و رابطه آن با شادی موضوعی است که پژوهش‌های متعددی در داخل و خارج از کشور در رابطه با آن انجام شده است که در زیر به تعدادی از آن‌ها اشاره می‌شود:

علیرضا خوش‌فر و همکاران (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان "تاثیر سرمایه اجتماعی بر شادی جوانان شهر بابلسر" به این نتیجه رسید که بین متغیر مستقل سرمایه اجتماعی و ابعاد آن با شادی جوانان همبستگی مستقیم وجود دارد، اما بیشترین همبستگی شادی با ارتباط اجتماعی و کمترین آن با مشارکت رسمی است. در مجموع از میان سه بعد سرمایه اجتماعی، ارتباط اجتماعی و اعتماد اجتماعی و از میان متغیرهای زمینه‌ای، پایگاه اقتصادی اجتماعی، ۲۵ درصد از پراکنش متغیر وابسته شادی را تبیین می‌کنند. بهنام زارع (۱۳۹۰) در بررسی "شادکامی و شناسایی عوامل موثر بر آن در میان شهروندان کرمانی" به این نتیجه رسید که بین متغیرهای سن، وضعیت تاهل، شغل، منطقه مسکونی، ارزش‌های فرهنگی، سرمایه اجتماعی، حمایت اجتماعی، سرمایه فرهنگی، احساس محرومیت نسبی، دین‌داری و پایگاه اقتصادی با شادکامی رابطه معنادار وجود دارد. در مجموع متغیرهای مستقل ۴۶ درصد تغییرات متغیر وابسته (شادکامی) را تبیین کرده اما بیشترین تاثیر را سرمایه اجتماعی، ارزش‌های فرهنگی و سپس سرمایه فرهنگی بر شادکامی داشته‌اند.

¹ Leung et al.

² Tov & Diener

کوپر و همکاران^۱ (۱۹۹۲) در پژوهشی تحت عنوان فعالیت‌های اجتماعی و نشاط به این نتیجه رسیده‌اند که فعالیت‌های اجتماعی (فعالیت‌های گروهی) با میزان نشاط افراد رابطه مستقیم دارد و هرچه تعداد فعالیت‌ها بیشتر باشد بر شادی افراد افزوده می‌شود. فیلیپس^۲ (۱۹۷۶) تحقیقی را تحت عنوان مشارکت اجتماعی و شادی انجام داد. جامعه آماری او شامل افراد بزرگسال نیوهمشایر آمریکا و حجم نمونه این پژوهش ۷۵۰ نفر می‌باشد. نتیجه این پژوهش این است که مشارکت اجتماعی موجب افزایش سطح شادی و سایر عواطف مثبت می‌گردد (دهقانی، ۱۳۹۰: ۵۳-۵۰).

تارجا نیمینن^۳ (۲۰۱۵) در پایان‌نامه خود به بررسی ارتباط میان سرمایه اجتماعی، رفتار سالم و سلامتی در جمعیت بزرگسال فنلاند پرداخت. در پژوهش او سرمایه اجتماعی در سه بعد: حمایت اجتماعی، شبکه‌ها و مشارکت اجتماعی، اعتماد و عمل متقابل اندازه‌گیری می‌شود و ارتباط این ابعاد با سلامتی اندازه‌گیری می‌شود. یافته‌ها انباشتگی سرمایه اجتماعی و رفاه عمومی را برای گروه‌های خاص نشان می‌دهد. به این ترتیب که بالاترین سطح سرمایه اجتماعی در میان جوانان، افراد تحصیل کرده و متاهل مشاهده شده است. اما به هر حال به نظر می‌رسد که همه زیرگروه‌های اجتماعی - جمعیتی از سرمایه اجتماعی سود می‌برند و بدون در نظر گرفتن تفاوت‌های آن‌ها از نظر میزان سرمایه اجتماعی سطح بالای سرمایه اجتماعی با سلامتی ارتباط دارد. به خصوص مشارکت اجتماعی که با تمام مولفه‌های گوناگون سلامتی و رفتارهای سالم ارتباط آماری قوی دارد.

با توجه به بررسی‌های صورت گرفته در رابطه با سرمایه اجتماعی و شادی این پژوهش با هدف اصلی شناخت نقش سرمایه اجتماعی در شادی جوانان (دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی تهران مرکز) انجام گرفت. هدف‌های فرعی نیز به شرح زیر می‌باشند:

۱. بررسی نقش اعتماد اجتماعی سنتی و مدرن جوانان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی در شادی آن‌ها
 ۲. بررسی نقش مشارکت اجتماعی سنتی و مدرن جوانان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی در شادی آن‌ها
 ۳. بررسی نقش ارتباط اجتماعی سنتی و مدرن جوانان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی در شادی آن‌ها.
- از آن‌جا که نظریه واحدی وجود ندارد که به تبیین رابطه شادی و سرمایه اجتماعی (اعتماد، ارتباط و مشارکت) بپردازد، از نظریه‌های گیدنز، دورکیم، پاتنام، کلمن و بوردیو به صورت تلفیقی استفاده می‌شود. بر اساس دیدگاه‌های این اندیشمندان می‌توان استنباط نمود که جنبه‌های مورد نظر سرمایه اجتماعی (اعتماد، ارتباط و مشارکت) با شادی رابطه دارند:

1. Cooper et al

2. Philops

3. Tarja Nieminen

«گیدنز^۱ باتوجه به دگرگونی‌های سریع در ۲۰۰ سال گذشته که در تمام جنبه‌های زندگی تاثیرگذار بوده است به توضیح اعتماد اجتماعی می‌پردازد. او منابع اعتمادساز در جوامع سنتی را سنت، نظام خویشاوندی و اجتماع محلی می‌داند و معتقد است که این منابع در جوامع صنعتی (مدرن) اهمیت خود را از دست داده و آنچه که جایگزین آن شده است اعتماد به نظام‌های انتزاعی یا اعتماد به اصول غیرشخصی است» (گیدنز، ۱۳۸۳: ۱۱۹؛ امیرکافی، ۱۳۷۴: ۲۱-۲۰؛ ریتزر، ۱۳۷۷: ۷۶۸؛ به نقل از مهدوی و همکاران، ۱۳۸۸: ۶-۵، نقل به مفهوم).

او همچنین اضافه می‌کند که هرچند «مدرنیته احتمال خطر را در بعضی حوزه‌ها کاهش داده است، اما در عین حال خطرها و ناامنی‌های دیگری را جایگزین ساخته است. از جمله عوامل تهدیدکننده شادمانی از نظر گیدنز عبارت است از: تهدیدهای خشونت‌آمیز ناشی از صنعتی شدن جنگ، متزلزل شدن ریشه‌های اعتماد به نظام‌های انتزاعی و احساس ناامنی و اضطراب وجودی. هم‌چنین از جمله عوامل تامین‌کننده شادمانی از نظر گیدنز را می‌توان اعتماد همراه با احتیاط نسبت به نظام‌های انتزاعی، اعتماد و وانهی امور زندگی به دست نظام‌های تخصصی و دگردیسی (به معنای دگرگونی) صمیمیت و شکل‌گیری رابطه ناب نام برد (چلپی و دیگری، ۱۳۸۸: ۴۲؛ به نقل از نجف‌آبادی و دیگری، ۱۳۹۲: ۱۲).

بورديو^۲ در تعریف سرمایه اجتماعی به بعد ارتباط اجتماعی اشاره می‌کند. از نظر او سرمایه اجتماعی که از تکالیف و تعهدات اجتماعی (پیوندها و ارتباطات) تشکیل شده عبارت است از: مجموعه‌ای از منابع بالفعل یا بالقوه که با مالکیت یک شبکه با دوام از روابط کم و بیش نهادینه شده از آشنایی و شناخت متقابل و دوجانبه، پیوند یافته است. به عبارت دیگر عضویت در یک گروه، هر یک از اعضایش را از پشتیبانی سرمایه جمعی برخوردار می‌سازد؛ صلاحیتی که آنان را سزاوار "اعتبار" به معنای مختلف کلمه می‌کند. بدین‌سان حجم سرمایه اجتماعی مورد تملک یک فرد به اندازه شبکه پیوندهایی بستگی دارد که او می‌تواند به طریقی موثر بسیج کند، علاوه بر آن وابسته به حجم سرمایه (اقتصادی، فرهنگی یا نمادین) در تصرف کسانی است که وی با آنان ارتباط دارد (زاهدی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۱۱؛ شیانی و همکاران، ۱۳۸۸: ۶۲).

از نظر کلمن^۳، سرمایه اجتماعی نوعی از سرمایه است که مانند دیگر اشکال آن مولد بوده و امکان دستیابی به اهداف معینی را که در نبود آن دست نیافتنی می‌باشند فراهم می‌سازد، ولی برخلاف گونه‌های دیگر سرمایه به طور ذاتی در ساختار روابط بین کنشگران وجود دارد. به زعم وی، سرمایه اجتماعی سبب می‌شود تا هزینه‌های دستیابی به اهداف معینی کاهش یابد، اهدافی که در نبود سرمایه اجتماعی دستیابی به آنها تنها با صرف هزینه‌های زیاد امکان‌پذیر می‌شود. به اعتقاد وی، عواملی که سبب ایجاد و گسترش سرمایه اجتماعی می‌شوند، عبارت است از: ۱. کمک ۲. ایدئولوژی ۳. اطلاعات ۴. هنجارها. به

1. Giddens

2. Bourdieu

3. Coleman

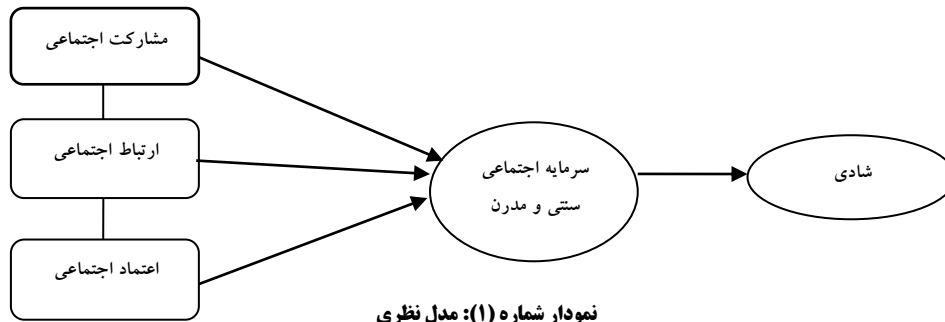
تعبیر لین، آرای کلمن بسط و گسترش مفهوم انسجام و دیدگاه دورکیم از روابط اجتماعی است. به اعتقاد کلمن هرچه افراد به یکدیگر بیشتر کمک کنند، مقدار سرمایه اجتماعی که ایجاد می‌شود بیشتر خواهد بود، هنگامی که افراد کمتر به یکدیگر نیاز داشته باشند، سرمایه اجتماعی کمتری ایجاد خواهد شد. او به ارائه تعریفی کارکردی از سرمایه اجتماعی می‌پردازد و معتقد است سرمایه اجتماعی با کارکردش شناخته می‌شود. از جمله کارکردهای سرمایه اجتماعی از دیدگاه کلمن اعتماد، همکاری، همبستگی‌های گروهی، ارزش‌هایی چون ترحم، دلسوزی و نعدوستی دانست که اعتماد بارزترین و مشخص‌ترین آن‌هاست (نوابخش و دیگری، ۱۳۸۷: ۳۰؛ زاهدی و همکاران: ۱۱۳؛ اکبرزاده و همکاران: ۷۴).

پاتنام^۱ نیز منابع سرمایه اجتماعی را اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها معرفی می‌کند و معتقد است که این منابع معمولاً خود تقویت‌کننده و خود افزایش‌دهنده‌اند. باز تولید فضایل، به تعادل اجتماعی همراه با سطح بالایی از همکاری، اعتماد، مشارکت مدنی و رفاه جمعی منجر می‌شود. این ویژگی‌ها معرف جامعه مدنی است. برعکس فقدان این ویژگی‌ها در جوامع غیرمدنی نیز خصلت خود تقویت‌کننده دارد. عهدشکنی، بی‌اعتمادی، فریب و حيله، بهره‌کشی، انزوا و بی‌نظمی را در یک جو خفقان‌آور دوره‌ای باطل تشدید می‌کنند. پاتنام همچنین اضافه می‌کند که سرمایه اجتماعی یک پیش‌بینی‌کننده قوی برای تعیین میزان شادی افراد و کیفیت زندگی در اجتماع است. بنابراین برای افزایش سطح شادی مردم سرمایه‌گذاری در سرمایه اجتماعی بسیار سودمندتر از سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی است (جعفری و همکاران، ۱۳۸۳: ۱۴، دریکوندی، ۱۳۸۱: ۲۷؛ به نقل از اکبرزاده و همکاران: ۷، زاهدی و همکاران: ۷۴).

دیدگاه دیگری که مورد استفاده قرار گرفته، دیدگاه امیل دورکیم^۲ است. دورکیم معتقد است مشارکت اجتماعی از طریق عضویت داوطلبانه در انجمن‌ها و موسسات و همچنین عضویت در یک مجمع مذهبی (مشارکت مذهبی) می‌تواند منشاء شادی افراد باشد. زیرا از این طریق هم فردگرایی مفرط کنترل می‌شود و هم با پیوند دادن آن‌ها به یکدیگر، به یک نوع احساس جمعی برای فهم جنبه‌های مختلف زندگی خواهند رسید. او به نقش روابط اجتماعی در ارتقاء احساس سلامتی و شادکامی اشاره می‌کند و معتقد است هرچه پیوند افراد با جامعه قوی‌تر باشد احتمال خودکشی کاهش می‌یابد (پناهی و دیگری، ۱۳۹۱: ۴-۶، امیرکافی و دیگری، ۱۳۹۱: ۵۲؛ به نقل مفهوم).

1. Putnam

2. Emile Durkheim

ابزار و روش تحقیق

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی است که در آذر و دی ماه سال ۱۳۹۴ در دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی تهران مرکز به انجام رسیده است. روش پژوهش اسنادی و پیمایشی بوده و از ابزار پرسشنامه جهت گردآوری داده‌ها استفاده شده است. جامعه آماری کلیه دانشجویان (دختر و پسر) دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی دانشگاه تهران مرکز بوده که ۵۷۸۲ نفر می‌باشد و از این تعداد با استفاده از فرمول کوکران^۱، ۳۹۷ نفر با احتساب ۱۰ درصد ریزشی به عنوان نمونه محاسبه شدند که در مجموع ۴۰۰ نفر در نظر گرفته شدند. شیوه نمونه‌گیری به صورت طبقه‌ای انجام شد و طبقه نیز رشته تحصیلی دانشجویان در نظر گرفته شد. با توجه به تعداد کل دانشجویان در هر رشته تحصیلی و محاسبه نسبت آن به جامعه آماری این نسبت در مورد نمونه نیز محاسبه شد و در نهایت تعداد ۱۰۸ نفر دانشجو از رشته علوم اجتماعی، ۱۰۴ نفر از رشته علوم تربیتی و ۱۸۸ نفر از رشته روان‌شناسی احتساب شدند. تعداد سوال‌های بی‌پاسخ کم بوده و تنها ۳ پرسشنامه به دلیل مخدوش بودن از مجموع ۴۰۰ پرسشنامه حذف و بنابراین نمونه به همان ۳۹۷ نفر که در ابتدا محاسبه شده بود کاهش یافت. ابزارهای پژوهش نیز شامل پرسشنامه سرمایه اجتماعی اونیکس و بولن^۲ و پرسشنامه شادی آکسفورد بودند. برای آزمون پایایی پرسشنامه‌ها از آلفای کرونباخ استفاده شد. پایایی پرسشنامه شادی در کل ۰/۹۵ و در حد قابل قبول بود. پایایی به دست آمده برای پرسشنامه سرمایه اجتماعی نیز در مجموع ۰/۸۵ بود. اما با توجه به پایین بودن پایایی بعضی مولفه‌ها تعدادی از سوالات حذف و برخی نیز تغییر داده شدند. پس از تهیه پرسشنامه نهایی داده‌ها گردآوری شدند.

به منظور توصیف داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (فراوانی و درصد، مینیمم و ماکزیمم، میانگین و انحراف معیار) و به منظور تحلیل داده‌ها نیز از آزمون‌های استنباطی متناسب با سطح سنجش متغیرها (آزمون کای اسکوتر و ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چندمتغیره و مدل تحلیل مسیر) استفاده شد.

¹ Cochran

² Onyx & Bullen

جدول شماره (۱): معرف‌های سرمایه اجتماعی

مفهوم	ایجاد	معرف‌ها	معرف‌های سرمایه اجتماعی در پرسشنامه اونیگس و بونن	شماره پرسشی در پرسشنامه به تفکیک بعد سنتی و مدرن در هر معرف	سطح سنجش متغیرها
		۱- ارتباط اجتماعی	۱-۱- بها دادن به زندگی (ارزش زندگی)	۱- ارتباط مدرن ۲- ارتباط سنتی	فاصله‌ای
				۱۴- ارتباط سنتی	
		۲-۱- داشتن فعالیت‌های موثر در موقعیت‌های مختلف اجتماعی (عاملیت اجتماعی)		۱۶- ارتباط مدرن ۲۲- ارتباط مدرن ۲۹- ارتباط مدرن ۳۰- ارتباط مدرن	فاصله‌ای
				۱۱- ارتباط سنتی	
		۳-۱- تعاملات با خانواده و دوستان (مراودات و رابطه با دوستان و فامیل)		۱۲- ارتباط سنتی ۱۳- ارتباط سنتی	فاصله‌ای
				۷- ارتباط سنتی	
		۴-۱- تعاملات با همسایگان (ارتباطات همسایگی)		۹- ارتباط سنتی ۱۵- ارتباط سنتی ۱۷- ارتباط سنتی	فاصله‌ای
				۲۶- ارتباط مدرن	
	سرمایه اجتماعی		۵-۱- تعاملات شغلی (روابط و پیوندکاری)	۲۷- ارتباط مدرن ۲۸- ارتباط مدرن	فاصله‌ای
	سنتی و مدرن (نوبن)			۳- ارتباط مدرن	
		۶-۱- ظرفیت پذیرش تفاوت‌ها (تحمل تنوع یا مدارا کردن با تنوع)		۲۳- ارتباط مدرن ۲۴- ارتباط مدرن ۲۵- ارتباط مدرن	فاصله‌ای
				۴- مشارکت سنتی ۱۰- مشارکت سنتی	
		۲- مشارکت اجتماعی	مشارکت در جامعه محلی	۱۸- مشارکت مدرن ۱۹- مشارکت سنتی ۲۰- مشارکت مدرن ۲۱- مشارکت مدرن	فاصله‌ای
				۵- اعتماد مدرن	
		۳- اعتماد اجتماعی	احساس امنیت و اعتماد	۶- اعتماد مدرن ۸- اعتماد سنتی	فاصله‌ای

یافته‌ها

از نظر جنس از مجموع پاسخگویان ۷۴/۸ درصد زن و ۲۴/۷ درصد مرد هستند. ۵۱/۱ درصد مجرد و ۴۷/۴ درصد متأهل بوده، هم‌چنین از نظر مقطع تحصیلی ۴۴/۱ درصد در مقطع لیسانس، ۴۳/۸ درصد فوق‌لیسانس و ۱۱/۸ درصد نیز در مقطع دکترا مشغول به تحصیل هستند. از نظر رشته تحصیلی نیز ۲۷/۲ درصد رشته علوم اجتماعی، ۲۵/۴ درصد رشته علوم تربیتی و ۴۷/۴ درصد رشته روان‌شناسی هستند.

جدول شماره (۲): وضعیت پاسخگویان از نظر سرمایه اجتماعی و معرف‌های آن

مؤلفه	کم	متوسط	زیاد
ارتباط مدرن	۳۴ (۸/۶٪)	۳۲۷ (۸۲/۴٪)	۲۸ (۷/۱٪)
ارتباط سنتی	۴۲ (۱۰/۷٪)	۲۹۱ (۷۳/۹٪)	۶۱ (۱۵/۵٪)
مشارکت سنتی	۱۷۵ (۴۴/۲٪)	۱۶۹ (۴۲/۷٪)	۵۲ (۱۳/۱٪)
مشارکت مدرن	۲۵۰ (۶۳/۳٪)	۱۰۹ (۲۷/۶٪)	۳۶ (۹/۱٪)
اعتماد مدرن	۱۵۴ (۳۹٪)	۲۱۴ (۵۴/۲٪)	۲۷ (۶/۸٪)
اعتماد سنتی	۲۸ (۷/۱٪)	۱۳۶ (۳۴/۳٪)	۲۳۲ (۵۸/۶٪)
سرمایه اجتماعی سنتی	۶۰ (۱۵/۳٪)	۲۸۹ (۷۳/۷٪)	۴۳ (۱۱/۰٪)
سرمایه اجتماعی مدرن	۵۰ (۱۳/۰٪)	۲۹۶ (۷۶/۹٪)	۳۹ (۱۰/۱٪)
سرمایه اجتماعی	۴۳ (۱۱/۳٪)	۳۰۶ (۸۰/۵٪)	۳۱ (۸/۲٪)

همان‌طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود پاسخگویان در هر یک از مؤلفه‌های ارتباط مدرن و سنتی و اعتماد مدرن، نمره متوسط کسب کرده‌اند در حالی که نمره آن‌ها از مؤلفه اعتماد سنتی بالا بوده است. با این وجود نمرات مشارکت اجتماعی آن‌ها در هر دو بعد سنتی و مدرن پایین گزارش شده است. نمرات پاسخگویان در مجموع از سرمایه اجتماعی سنتی و مدرن و هم‌چنین سرمایه اجتماعی کل نیز متوسط می‌باشد.

جدول شماره (۳): وضعیت پاسخگویان از نظر شادی و معرف‌های آن

مولفه	کم	متوسط	زیاد
شادی احساسی	۱۱ (۲/۸٪)	۲۳۴ (۶۰/۳٪)	۱۴۳ (۳۶/۹٪)
شادی شناختی	۲۵ (۶/۵٪)	۱۸۰ (۴۶/۵٪)	۱۸۲ (۴۷٪)
شادی اجتماعی	۱۴ (۳/۶٪)	۱۸۷ (۴۷/۶٪)	۱۹۲ (۴۸/۹٪)
شادی کل	۴ (۱/۱٪)	۱۹۴ (۵۱/۶٪)	۱۷۸ (۴۷/۳٪)

جدول بالا نیز وضعیت شادی دانشجویان را در مجموع متوسط به بالا گزارش می‌کند. - فرضیه اول: به نظر می‌رسد بین اعتماد اجتماعی سنتی جوانان و شادی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۴): رابطه اعتماد اجتماعی سنتی و شادی

سطح معناداری	مجموع	اعتماد اجتماعی سنتی			کم فراوانی درصد (۰-۳۰)	متوسط فراوانی درصد (۳۱-۶۱)	زیاد فراوانی درصد (۶۲-۹۲)	مجموع فراوانی درصد (۱۰۰)
		کم (۱-۲)	متوسط (۳)	زیاد (۴-۵)				
P-value=0/004	۴ (۱/۱٪)	۳ (۰/۸٪)	۰ (۰/۰٪)	۱ (۰/۳٪)	۱۹۳ (۵۱/۵٪)	۱۷۸ (۴۷/۵٪)	۳۷۵ (۱۰۰٪)	
	۲۰ (۵/۳٪)	۷۷ (۲۰/۵٪)	۹۶ (۲۵/۶٪)	۶ (۱/۶٪)	۱۹۳ (۵۱/۵٪)	۱۷۸ (۴۷/۵٪)	۳۷۵ (۱۰۰٪)	
	۲۷ (۷/۲٪)	۱۳۳ (۳۵/۵٪)	۲۱۵ (۵۷/۳٪)	۶ (۱/۶٪)	۱۹۳ (۵۱/۵٪)	۱۷۸ (۴۷/۵٪)	۳۷۵ (۱۰۰٪)	
	۱ (۰/۳٪)	۰ (۰/۰٪)	۳ (۰/۸٪)	۴ (۱/۱٪)	۱۹۳ (۵۱/۵٪)	۱۷۸ (۴۷/۵٪)	۳۷۵ (۱۰۰٪)	

نتایج بررسی رابطه بین شادی و اعتماد اجتماعی سنتی دانشجویان در سطح خطای ۰/۰۵، نشان داد که رابطه آماری مثبت و معناداری بین شادی و اعتماد سنتی دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی وجود دارد، به این معنی که هرچه نمره اعتماد اجتماعی سنتی دانشجویان افزایش یابد نمره شادی آن‌ها نیز افزایش می‌یابد و بالعکس (P-value=0/004, r=0/170).

– فرضیه دوم: به نظر می‌رسد بین اعتماد اجتماعی مدرن جوانان و شادی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۵): رابطه اعتماد اجتماعی مدرن و شادی

سطح معناداری	اعتماد اجتماعی مدرن			مجموع	کم (۲-۴)	متوسط (۵-۷)	زیاد (۸-۱۰)
	مجموع	کم	متوسط				
	۴	۰	۱	۳	فرآوانی درصد	۳ (٪۰/۸)	۰ (٪۰/۰)
	۱۹۳	۷	۹۳	۹۳	فرآوانی درصد	۹۳ (٪۲۴/۹)	۷ (٪۱/۹)
P-value=0/002	۱۷۷	۱۸	۱۰۵	۵۴	فرآوانی درصد	۵۴ (٪۱۴/۴)	۱۸ (٪۴/۸)
	۳۷۴	۲۵	۱۹۹	۱۵۰	فرآوانی درصد	۱۵۰ (٪۴۰/۱)	۲۵ (٪۶/۷)

هم‌چنین بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی مدرن و شادی در دانشجویان، رابطه آماری مثبت و معناداری را میان شادی دانشجویان و اعتماد مدرن در آن‌ها نشان داد (p-value=0/002, r=0/214).
– فرضیه سوم: به نظر می‌رسد بین مشارکت اجتماعی سنتی جوانان و شادی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۶): رابطه مشارکت اجتماعی سنتی و شادی

سطح معناداری	مشارکت اجتماعی سنتی			مجموع	کم (۳-۶)	متوسط (۷-۱۰)	زیاد (۱۱-۱۵)
	مجموع	کم	متوسط				
	۴	۰	۰	۴	فرآوانی درصد	۴ (٪۱/۱)	۰ (٪۰/۰)
	۱۹۴	۱۹	۷۸	۹۷	فرآوانی درصد	۹۷ (٪۲۵/۸)	۱۹ (٪۵/۱)
P-value=0/02	۱۷۸	۲۸	۸۳	۶۷	فرآوانی درصد	۶۷ (٪۱۷/۸)	۲۸ (٪۷/۴)
	۳۷۶	۴۷	۱۶۱	۱۶۸	فرآوانی درصد	۱۶۸ (٪۴۴/۷)	۴۷ (٪۱۲/۵)

هم‌چنین نتایج آماری، رابطه مثبت و معناداری را میان شادی دانشجویان با مشارکت سنتی آن‌ها نشان داده است (P-value=0/02, r=0/157).

- فرضیه چهارم: به نظر می‌رسد بین مشارکت اجتماعی مدرن جوانان و شادی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۷): رابطه مشارکت اجتماعی مدرن و شادی

سطح معناداری	مجموع	مشارکت اجتماعی مدرن			فرآوانی	کم
		زیاد	متوسط	کم		
		(۱۱-۱۵)	(۷-۱۰)	(۳-۶)		
	۴	۰	۰	۴	فرآوانی	کم
	(٪۱/۱)	(٪۰/۰)	(٪۰/۰)	(٪۱/۱)	درصد	(۰-۳۰)
P-value=0/053	۱۹۲	۹	۵۴	۱۲۹	فرآوانی	متوسط
	(٪۵۱/۳)	(٪۲/۴)	(٪۱۴/۴)	(٪۳۴/۵)	درصد	(۳۱-۶۱)
	۱۷۸	۲۲	۴۶	۱۱۰	فرآوانی	زیاد
	(٪۴۷/۶)	(٪۵/۹)	(٪۱۲/۳)	(٪۲۹/۴)	درصد	(۶۲-۹۲)
	۳۷۴	۳۱	۱۰۰	۲۴۳	فرآوانی	مجموع
	(٪۱۰۰)	(٪۸/۳)	(٪۲۶/۷)	(٪۶۵/۰)	درصد	

اما نتایج بررسی رابطه بین شادی دانشجویان و مشارکت مدرن آن‌ها رابطه آماری معناداری را در سطح خطای ۰/۰۵ میان این دو نشان نداد (p-value=0/053, r=0/117).
 - فرضیه پنجم: به نظر می‌رسد بین ارتباط اجتماعی سنتی جوانان و شادی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۸): رابطه ارتباط اجتماعی سنتی و شادی

سطح معناداری	مجموع	ارتباط اجتماعی سنتی			فرآوانی	کم
		زیاد	متوسط	کم		
		(۳۳-۴۵)	(۲۱-۳۲)	(۹-۲۰)		
	۴	۰	۲	۲	فرآوانی	کم
	(٪۱/۱)	(٪۰/۰)	(٪۰/۵)	(٪۰/۵)	درصد	(۰-۳۰)
p-value=0/0001	۱۹۴	۱۷	۱۴۷	۳۰	فرآوانی	متوسط
	(٪۵۱/۹)	(٪۴/۵)	(٪۳۹/۳)	(٪۸/۰)	درصد	(۳۱-۶۱)
	۱۷۶	۳۷	۱۳۰	۹	فرآوانی	زیاد
	(٪۴۷/۱)	(٪۹/۹)	(٪۳۴/۸)	(٪۲/۴)	درصد	(۶۲-۹۲)
	۳۷۴	۵۴	۲۷۹	۴۱	فرآوانی	مجموع
	(٪۱۰۰)	(٪۱۴/۴)	(٪۷۴/۶)	(٪۱۱/۰)	درصد	

در بررسی رابطه بین نمره شادی با مولفه ارتباط اجتماعی سنتی، نتایج نشان داد که در سطح خطای ۰/۰۵ بین شادی و ارتباط اجتماعی سنتی رابطه آماری مثبت و معناداری وجود دارد (P-value=0/000, r=0/246).

– فرضیه ششم: به نظر می‌رسد بین ارتباط اجتماعی مدرن جوانان و شادی آن‌ها رابطه وجود دارد.

جدول شماره (۹): رابطه ارتباط اجتماعی مدرن و شادی

سطح معناداری	ارتباط اجتماعی مدرن				کم	فرآوانی
	مجموع	زیاد	متوسط	کم		
		(۴۵-۶۰)	(۲۸-۴۴)	(۱۲-۲۷)		
	۴	۰	۱	۳	فرآوانی	کم
	(٪۱/۱)	(٪۰/۰)	(٪۰/۳)	(٪۰/۸)	درصد	(۰-۳۰)
	۱۸۸	۲	۱۶۲	۲۴	فرآوانی	متوسط
	(٪۵۱/۱)	(٪۰/۵)	(٪۴۴)	(٪۶/۵)	درصد	(۳۱-۶۱)
p-value=0/0001	۱۷۶	۲۴	۱۴۶	۶	فرآوانی	زیاد
	(٪۴۷/۸)	(٪۶/۵)	(٪۳۹/۷)	(٪۱/۶)	درصد	(۶۲-۹۲)
	۳۶۸	۲۶	۳۰۹	۳۳	فرآوانی	مجموع
	(٪۱۰۰)	(٪۷/۱)	(٪۸۴/۰)	(٪۹/۰)	درصد	

و در نهایت بررسی رابطه بین نمره شادی با مولفه ارتباط اجتماعی مدرن نشان داد که از سطح خطای ۰/۰۵ رابطه آماری مثبت و معناداری بین شادی و ارتباط اجتماعی مدرن دانشجویان دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی وجود دارد (P-value=0/000, r=0/317).

در تحلیل رگرسیون، ابتدا نرمال بودن توزیع نمره متغیر وابسته (شادی) به کمک آزمون کولموگروف – اسمیرنوف بررسی شد که با توجه به مقدار آماره این آزمون و سطح معنی‌داری آن توزیع نمره شادی نرمال شناخته شد ($\alpha=0/05$, $Z_{1-\alpha/2}=1/33$, p-value=0/053).

سپس متغیرهای مستقل (اعتماد سنتی و مدرن، مشارکت سنتی و مدرن و ارتباط سنتی و مدرن) به طور همزمان وارد مدل رگرسیون شدند. جدول شماره (۱۰) نتایج مدل رگرسیون خطی چندمتغیره را نشان می‌دهد:

جدول شماره (۱۰): آنالیز واریانس در رگرسیون خطی چندمتغیره و معرفی منابع تغییرات

منبع تغییر	Sam of Square	d.f	Mean of Sam of Square	F	Sig
مدل	۱۶۵۰۹/۸۲۵	۶	۲۷۵۱/۶۳۸	۲۵/۸۰۵	۰/۰۰۰
خطا	۳۷۷۴۷/۳۶۰	۳۵۴	۱۰۶/۶۳۱		
کل	۵۴۲۵۷/۱۶۸	۳۶۰			

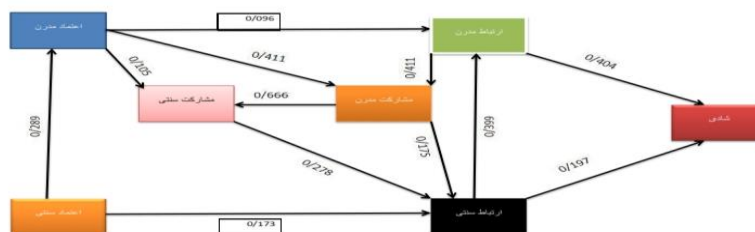
مقدار ضریب همبستگی رگرسیون چندمتغیره ($R=0/552$) بیانگر همبستگی نسبتاً مناسبی بین متغیرهای مستقل و وابسته است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($R_{\text{adjust}}^2=0/292$) نیز نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل توانسته‌اند ۲۹/۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته را تبیین کنند. هم‌چنین مقدار F

(۲۵/۸۰۵) با سطح معناداری $\alpha=0/05$ نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل از قدرت تبیین بالایی برخوردار هستند. جدول شماره (۱۱) نیز ضرایب تاثیر رگرسیونی استاندارد شده و استاندارد نشده را نشان می‌دهد. با توجه به این جدول و با در نظر گرفتن سطح معناداری دو متغیر ارتباط سنتی و مدرن، تنها تاثیر این دو متغیر به ترتیب با ضریب بتای $0/197$ و $0/404$ بر متغیر وابسته شادی معنادار است. به این معنی که به ازای افزایش یک انحراف استاندارد در هر یک از این متغیرها (به شرط ثابت بودن سایر متغیرها) میزان شادی دانشجویان به میزان $0/197$ و $0/404$ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. اما متغیرهای اعتماد سنتی و مدرن و مشارکت سنتی و مدرن به دلیل آن که سطح معناداری آماره آزمون برای آن‌ها بیشتر از $0/05$ می‌باشد این متغیرها بر متغیر وابسته شادی تاثیری ندارند. در زیر معادله حاصل از برآزش مدل رگرسیونی به داده‌ها مشاهده می‌شود:

$$0/404(\text{ارتباط مدرن}) + 0/197(\text{ارتباط سنتی}) = (\text{شادی}) \text{ متغیر وابسته}$$

جدول شماره (۱۱): برآورد ضرایب رگرسیونی به همراه انحراف معیار و سطح معناداری آن‌ها

مدل	B	SD	Beta	t	Sig
Constant	۱۶/۰۱۹	۳/۶۳۳	-	۴/۴۰۹	۰/۰۰۰
ارتباط مدرن	۰/۸۰۵	۰/۱۱۵	۰/۴۰۴	۷/۰۱۲	۰/۰۰۰
ارتباط سنتی	۰/۴۴۵	۰/۱۲۷	۰/۱۹۷	۳/۴۹۲	۰/۰۰۱
مشارکت سنتی	۰/۲۸۹	۰/۳۱۶	۰/۰۶۱	۰/۹۱۶	۰/۳۶۰
مشارکت مدرن	-۰/۵۲۱	۰/۲۸۱	-۰/۱۲۳	-۱/۸۵۳	۰/۰۶۵
اعتماد مدرن	۰/۱۵۲	۰/۳۶۰	۰/۰۲۲	۰/۴۲۳	۰/۶۷۳
اعتماد سنتی	۰/۷۹۰	۰/۶۹۳	۰/۰۵۶	۱/۱۴۰	۰/۲۵۵

نمودار شماره (۲): مدل تحلیل مسیر

جدول شماره (۱۲): میزان تاثیر مستقیم و غیر مستقیم کل متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته شادی

انواع تاثیر	مستقیم	غیر مستقیم	کل
ارتباط سنتی	۰/۱۹۷	۰/۰۲۱۳۲	۰/۲۱۸۳۲
ارتباط مدرن	۰/۴۰۴	۰/۰۵۳۴	۰/۴۵۷۴
اعتماد سنتی	-	۰/۰۹۱۶	۰/۰۹۱۶
اعتماد مدرن	-	۰/۱۰۲۸	۰/۱۰۲۸
مشارکت سنتی	-	۰/۰۹۹۶	۰/۰۹۹۶
مشارکت مدرن	-	۰/۱۳	۰/۱۳

مدل تحلیل مسیر نشان می‌دهد که تنها دو متغیر ارتباط سنتی و مدرن به طور مستقیم بر شادی تاثیر دارند. میزان تاثیر مستقیم متغیر ارتباط سنتی ۰/۱۹۷ و میزان تاثیر مستقیم متغیر ارتباط مدرن نیز ۰/۴۰۴ است که نشان می‌دهد به ازای یک واحد تغییر در متغیرهای ارتباط سنتی و مدرن، میزان شادی دانشجویان به میزان ۰/۱۹۷ و ۰/۴۰۴ واحد افزایش می‌یابد. سایر متغیرها به طور غیرمستقیم و به واسطه متغیرهای مستقل دیگر بر شادی تاثیر داشته‌اند. به عنوان مثال متغیر اعتماد سنتی با ضریب ۰/۲۸۹ بر متغیر اعتماد مدرن تاثیر می‌گذارد و آن متغیر نیز با ضریب ۰/۰۹۶ بر متغیر ارتباط مدرن تاثیر دارد، ارتباط مدرن نیز به طور مستقیم با ضریب ۰/۴۰۴ بر شادی تاثیرگذار است.

بحث و نتایج

همان‌طور که پیشتر توضیح داده شد نتایج آزمون فرضیه‌ها حاکی از آن بود که بین متغیرهای مستقل اعتماد اجتماعی (سنتی و مدرن)، ارتباط اجتماعی (سنتی و مدرن) و مشارکت اجتماعی سنتی با شادی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بنابراین با افزایش نمره پاسخگویان در هر یک از این متغیرهای مستقل می‌توان انتظار داشت که نمره شادی آن‌ها نیز افزایش یابد. دیدگاه اندیشمندان در چارچوب نظری و هم‌پژوهش‌های صورت گرفته موید این موضوع است که بین این متغیرها و شادی رابطه وجود دارد. مطابق با آرای گیدنز از عوامل تامین کننده شادی در جوامع مدرن اعتماد همراه با احتیاط به نظام‌های انتزاعی است. این عوامل در جوامع سنتی اعتماد به سنت، نظام‌های خویشاوندی و سایر منابع اعتمادساز در جوامع سنتی‌اند. به زعم پاتنام نیز بی‌اعتمادی، عهدشکنی، بی‌رحمی، انزوا و رکود را به دنبال خواهد داشت. کلمن به ارائه تعریفی کارکردی از سرمایه اجتماعی پرداخته و معتقد است سرمایه اجتماعی با کارکردش شناخته می‌شود. از جمله کارکردهای سرمایه اجتماعی از دیدگاه کلمن اعتماد، همکاری، همبستگی‌های گروهی، ارزش‌هایی چون ترحم، دلسوزی و نوعدوستی دانست که اعتماد بارزترین و

مشخص‌ترین آن‌هاست. لیونگ و همکاران در تحقیق خود به عنوان نقش سرمایه اجتماعی در شادی مردم دریافتند که رابطه معناداری بین شادی و سرمایه اجتماعی وجود دارد. همچنین آن‌ها نشان دادند که یک شبکه اجتماعی قوی با دوستان عاملی مهم در رابطه با شادی یک فرد است. به علاوه داشتن ارتباطات بیشتر یک شخص به طور مثبتی با شادی او رابطه دارد. ریچاردز (۲۰۰۰) بر این باور است که شبکه‌های سرمایه اجتماعی به طور خاص در فراهم آوردن حمایت‌های عاطفی و روانی نقش موثری در ارتقاء سلامت روانی افراد دارند (اکبرزاده و همکاران، ۸۴).

دورکیم به نقش روابط اجتماعی در ارتقاء احساس سلامتی، شادکامی و رضایت از زندگی اشاره می‌کند. به نظر او فعالیت‌های گروهی علاوه بر داشتن منفعت برای جامعه به دلیل کنترل فردگرایی و آنومی منبع رضایت خاطر فردی نیز می‌باشد.

بنابر دیدگاه بورديو افراد با عضویت در گروه از پشتیبانی جمعی و اعتبار برخوردار می‌شوند. در واقع هرچه افراد روابط اجتماعی خوبی با دیگران داشته باشند به همان نسبت از حمایت و پشتیبانی جمعی بیشتری برخوردار می‌شوند. با توجه به آن‌چه خوشفر و همکاران در پژوهش خود با نام تاثیر سرمایه اجتماعی بر شادی جوانان عنوان می‌کنند، افراد شادکام با برقراری روابط اجتماعی خوب با دیگران از آن‌ها حمایت اجتماعی دریافت می‌کنند.

مشارکت انسان در امور در واقع سهیم بودن او در سرنوشت خویش است. با این وجود یافته‌های توصیفی سطح پایین مشارکت اجتماعی دانشجویان را در هر دو بعد سنتی و مدرن نشان می‌دهند. همچنین نتایج آزمون فرضیه‌ها نشان داد که بین مشارکت اجتماعی مدرن دانشجویان و شادی آن‌ها رابطه‌ای وجود ندارد. از آن‌جا که ایران جامعه‌ای در حال گذار است و هنوز مراحل توسعه و گذار را خلاف غرب تکمیل نکرده، مشارکت مدرن در آن هنوز نهادینه نشده و سیستم‌های مشارکت جدید نتوانسته‌اند نقش موثری داشته باشند، بنابراین منجر به خلق شادی نشده‌اند.

نوروزی و بختیاری در پژوهش خود با عنوان مشارکت اجتماعی و عوامل اجتماعی موثر بر آن عنوان می‌کنند «با توجه به این‌که ایران در دوران گذار از جامعه سنتی به مدرن است مشکلات ناشی از عدم مشارکت یا مشارکت محدود در عرصه‌های اجتماعی و سیاسی به عنوان یک مسئله اساسی و مهم بیش از پیش در زمینه‌های مختلف خودنمایی می‌کند. در واقع جامعه ایران تغییر در عوامل و بسترهای ایجاد تعلق اجتماعی در افراد جامعه را تجربه می‌کند. این موضوع با دیدگاه دورکیم نیز قابل تبیین است بنا به نظر دورکیم در دوران گذار هنجارهای موجود در جامعه در معرض تغییر و تحول قرار خواهند گرفت و در این شرایط است که احتمال کم‌رنگ شدن تعلقات اجتماعی افراد به جامعه قوت خواهد یافت» (نوروزی و دیگری، ۳۸۸: ۲۶۵-۲۵۱).

با توجه به پژوهش صورت گرفته پیشنهاد می‌شود که ۱. جهت پوشش دادن بهتر فرضیه‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شود و ۲. اعتبار فرضیه‌ها نیز مورد آزمون قرار بگیرد.

منابع

- ابراهیم نجف‌آبادی، ا؛ و دیگری. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و احساس شادی، (مورد مطالعه زنان ۲۴-۱۵ ساله شهر اصفهان). **جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران**. سال دوم، شماره پنجم، صص ۳۱-۹.
- اکبرزاده، ف؛ و دیگری. (۱۳۹۲). بررسی تاثیر سه نوع سرمایه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بر شادی جوانان. **جامعه‌شناسی کاربردی**. سال بیست و چهارم، شماره پیاپی (۴۹)، شماره اول، صص ۸۸-۶۷.
- امیرکافی، م؛ و دیگری. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر سرمایه اجتماعی بر شادکامی، (مطالعه موردی شهر کرمان). **فصلنامه راهبرد اجتماعی و فرهنگی**. سال دوم، شماره پنجم، صص ۷۷-۴۱.
- پناهی، م؛ و دیگری. (۱۳۹۱). بررسی عوامل موثر بر شادی دانشجویان با تاکید بر مشارکت اجتماعی. **جامعه‌شناسی کاربردی**. سال بیست و سوم، شماره پیاپی (۴۷)، شماره سوم، صص ۱۸-۱.
- خادمیان، ط؛ و دیگری. (۱۳۹۱). تاثیر عدالت اجتماعی بر شادمانی اجتماعی جوانان شهر تهران. **مطالعات جامعه‌شناسی**. سال چهارم، شماره چهاردهم، صص ۱۲۵-۱۰۹.
- خوش‌فر، غ؛ و دیگران. (۱۳۹۲). تاثیر سرمایه اجتماعی بر شادی جوانان شهر بابلسر. **فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی**. سال سیزدهم، شماره ۵۱، صص ۳۱۴-۲۸۳.
- دهقانی، ح. (۱۳۹۰). **رابطه مشارکت اجتماعی و شادی دانشجویان**. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- دینی ترکمانی، ع. (۱۳۸۵). تبیین افول سرمایه اجتماعی. **فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی**. سال ششم، شماره ۲۳، صص ۱۷۱-۱۴۷.
- زارع، ب. (۱۳۹۰). **بررسی شادکامی و عوامل موثر بر آن، (مطالعه موردی شهر کرمان)**. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- زاهدی، م؛ و دیگری. (۱۳۸۸). رابطه سرمایه اجتماعی با رفاه اجتماعی. **فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی**. سال نهم، شماره ۳۲، صص ۱۲۹-۱۰۹.
- شیانی، م؛ و دیگری. (۱۳۸۸). سرمایه اجتماعی جوانان در ایران. **مجله جامعه‌شناسی ایران**. دوره دهم، شماره ۳، صص ۸۴-۵۷.
- قاسم‌زاده، د. (۱۳۹۰). **بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی درون‌گروهی و برون‌گروهی و شادی در بین شهروندان تهران در سال ۱۳۹۰**. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد رفاه اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی و توان‌بخشی.
- محمدی‌راد، م. (۱۳۹۱). **بررسی عوامل اقتصادی اجتماعی موثر بر شادی و ارتباط با بهره‌وری نیروی کار**. پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد علوم اقتصادی، دانشگاه رازی کرمانشاه.
- مرکز آمار ایران**. (۱۳۹۰).
- مهدوی، م؛ و دیگری. (۱۳۸۸). بررسی تاثیر دین‌داری بر اعتماد اجتماعی شهروندان تهرانی. **تحقیقات علوم اجتماعی ایران**. سال اول، شماره ۳، صص ۱۹-۱.
- نوابخش، م؛ و دیگری. (۱۳۸۷). بررسی ابعاد سرمایه اجتماعی و نقش آن در توسعه شهری، (مطالعه موردی منطقه ۵ شهر تهران). **پژوهشنامه علوم اجتماعی**. سال دوم، شماره اول، صص ۴۷-۲۵.
- نوروزی، ف؛ و دیگری. (۱۳۸۸). مشارکت اجتماعی و عوامل اجتماعی موثر بر آن. **فصلنامه راهبرد**. سال هجدهم، شماره ۵۳، صص ۲۶۹-۲۴۹.

-
- Nieminen, T. (2015). **Healthier together?** Social capital, health behavior and health. Doctoral dissertation, university of Helsinki.
- Toulabi, Z. & etal. (2013).The relationship between teachers, happiness and quality of working life. **Social and behavioral sciences**. No. 84, P.p: 691-695.